

Strategi för arbetet med barnkonventionen i Bodens kommun 2021-2023

Antagen av kommunfullmäktige
2021-05-24

Innehållsförteckning

Syfte	3
Bakgrund	3
Organisation, genomförande och ansvar	4
Mål och delmål	4
Delmål 1: Ökad kunskap i organisationen kring barnkonventionen och dess tillämpning	4
Delmål 2: Barn är delaktiga i beslut som berör dem	5
Delmål 3: Det finns ett tydligt barnrättsperspektiv i beslut som fattas	5
Genomförande	5
Uppföljning	5
Definitioner	6

Syfte

Syftet med denna strategi är att stödja implementeringen av FN:s barnkonvention i Bodens kommun så att ett barnperspektiv genomsyrar kommunens samtliga verksamheter. Med barnperspektiv avses ett synsätt där barnets bästa är ledande i planering, beslut och utförande på alla nivåer i organisationen.

För att bedriva ett hållbart och framgångsrikt barnrättsarbete behöver kommunen arbeta såväl strategiskt som långsiktigt. Denna strategi är en viktig komponent i det arbetet och fungerar som ett styrdokument där alla verksamheter har ett ansvar för att tillämpa barnkonventionen inom ramen för sitt uppdrag.

Bakgrund

Den 20 november 1989 antog FN:s generalförsamling konventionen om barnets rättigheter. Sverige antog Barnkonventionen 1990. Sedan dess är den giltig i Sverige och beslut som rör barn ska alltid utgå från Barnkonventionen. Barnkonventionens artiklar slår fast att alla barn och ungdomar upp till 18 år har samma rättigheter. Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som ska gälla för alla barn i hela världen. Definitionen ska gälla i alla samhällen, oavsett kultur, religion, etnicitet, funktionsnedsättning eller andra särdrag.

Konventionen handlar om det enskilda barnets rättigheter och understryker föräldrarnas och den utvidgade familjens roll och ansvar för barnet, men ålägger samtidigt staten ansvar för att skydda barnet mot vanvård, utnyttjande och övergrepp. Så snart som en åtgärd på något sätt berör barn ska en bedömning göras vad som är bäst för det enskilda barnet. I det sammanhanget är det viktigt att ta reda på vad barn själva tänker och tycker.

Riksdagen har den 1 december 2010 godkänt den strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige som regeringen har föreslagit i propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter (prop. 2009/10:232). Staten har det övergripande ansvaret och ska se till att barnkonventionens principer införlivas i den nationella lagstiftningen, men det är arbetet på regional och lokal nivå som ytterst avgör hur väl Sverige lever upp till barnkonventionens principer och krav. Inte minst eftersom det är på den regionala och lokala nivån som barn och unga i första hand kan göra sina röster hörda. Det är regionens eller kommunens styrelse och fullmäktige som ska se till att alla styrelser, nämnder, förvaltningar och bolag lever upp till det som står i barnkonventionen. Ett sätt att leva upp till det som står i barnkonventionen är att föra in ett systematiskt barnperspektiv i allt beslutsfattande och tillsynsarbete.

Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige.

Barnkonventionens fyra huvudprinciper

Fyra av artiklarna i barnkonventionen är vägledande för hur helheten ska tolkas.

Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn under 18 år och som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Organisation, genomförande och ansvar

Strategin omfattar samtliga kommunala verksamheter i Bodens kommun, både den politiska organisationen och kommunens förvaltningar och bolag.

Varje verksamhet ska i sin verksamhetsplan omhänderta strategins intentioner och i ordinarie uppföljning redovisa uppnådda resultat.

Mål

Som beskrivs ovan är det övergripande målet för strategin att stödja implementeringen av barnkonventionen i Bodens kommuns verksamheter genom ett strategiskt och långsiktigt barnrättsarbete.

Strategin har tre delmål:

1. Ökad kunskap i organisationen kring barnkonventionen och dess tillämpning.
2. Barn är delaktiga i beslut som berör dem.
3. Det finns ett tydligt barnrättsperspektiv i beslut som fattas.

Delmål 1: Ökad kunskap i organisationen kring barnkonventionen och dess tillämpning

En förutsättning för att införliva barnkonventionens principer i den kommunala verksamheten är att det finns kunskap om rättigheterna samt hur dessa implementeras i det dagliga arbetet. Kunskapsnivån ska vara av sådan art att det kan skapas förutsättningar i verksamheterna för att aktivt arbeta med barnets rättigheter. Det innebär ett behov av att kontinuerligt vidareutveckla kompetenser, erfarenhetsutbyte och metodstöd inom organisationen.

Delmål 2: Barn är delaktiga i beslut som berör dem

För att barnets rättigheter ska tillgodoses behöver barn ha kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken. Barn har rätt att få information om sina rättigheter och hur rättigheterna kan tillgodoses, anpassat utifrån sin ålder och mognad. Särskild uppmärksamhet ägnas åt kommunikationen med barn som har någon typ av funktionsvariation. Kommunen ska underlätta för barn att framföra sin uppfattning i frågor där de berörs.

Delmål 3: Det finns ett tydligt barnrättsperspektiv i beslut som fattas

För att säkerställa att barns bästa tillgodoses samt att barns rättigheter beaktas, ska en bedömning göras inför de beslut som berör målgruppen. Som stöd inför beslut kan handledning för beslut användas (bilaga 1). Utbildning om hur och när en barnkonsekvensanalys ska göras bör erbjudas personal som hanterar sådana ärenden.

Genomförande

Genomförandet av strategin sker inom ramen för kommunens ordinarie struktur för styrning, ledning och utvärdering. Det innebär att resurser anvisas i strategisk plan/budget, medan aktiviteter redovisas i de olika verksamhetsplanerna med därpå följande uppföljning och utvärdering.

Uppföljning

Strategin gäller från och med att kommunfullmäktige beslutar att anta den. Strategin ska utvärderas en gång per mandatperiod, därefter om nödvändigt revideras.

Utvärderingen görs av kommunledningsförvaltningen (KLF-DKS) i samarbete med kommunens förvaltningar och bolag. Rapport lämnas till kommunfullmäktige och kommunledningsförvaltningen ansvarar för att vid behov lämna förslag till reviderad strategi.

Definitioner

Barn	Personer 0-18 år
Barnperspektiv	Barnperspektiv innebär att en vuxen så långt som möjligt sätter sig in i ett barns situation och försöker se till barnets bästa. Det handlar också om att göra sitt bästa för att förstå och respektera barns erfarenheter, upplevelser, uppfattningar och handlingar.
Barnrättsperspektiv	Att vid varje beslut eller åtgärd som rör barn beakta, att dess rättigheter tas tillvara som barnets bästa, likvärdighetsprincipen, barnets synpunkter, barnets rätt att leva och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och behov, barnets intresse på kort och lång sikt och att tillräckliga resurser avsätts.
Barnets perspektiv	Barnets perspektiv är det enskilda barnets åsikter, tankar och föreställningar om sin livssituation och de sammanhang hen befinner sig i. Barnets perspektiv innebär att barnet självt blir lyssnat på och att det utifrån ålder och mognad ges möjlighet att få bidra med sina erfarenheter, synpunkter och förslag. Om det av speciella skäl inte är möjligt att göra detta, är det viktigt att hämta barnets åsikter i efterhand.
Barnkonsekvensanalys	(BKA) En metod att bedöma ett enskilt barns bästa, en grupp barns bästa eller barn bästa i allmänhet med utgångspunkt i en specifik åtgärd eller frågeställning. Syftet med en BKA är att få ett allsidigt beslutsunderlag.

Bilaga 1: Barnkonventionen - handledning inför beslut

Beslut som rör barn ska föregås av en bedömning om barns rättigheter tillvaratagits i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. De fyra grundprinciperna i barnkonventionen ska vara vägledande och beaktas.

Handledningen är tänkt att fungera som ett stöd vid handläggning av ärenden inför beslut och vid andra prövningar av barnets bästa.

Att tänka på innan du fattar beslut

- Berörs barn av beslutet?

Om du svarar JA. Ta då även ställning till nedanstående frågor:

- Innebär beslutet att barnets bästa sätts i främsta rummet?
- Tillgodoses barnets rätt till utveckling genom beslutet?
- Har barn getts möjlighet att uttrycka sin åsikt och har deras åsikt beaktats?
- Har du analyserat vilka barn som kan diskrimineras på grund av beslutet?

FN:s barnkonvention innehåller fyra grundprinciper som ska beaktas inför beslut:

Artikel 2 - Lika värde och icke-diskriminering

Innebär att alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3 - Barnets bästa i främsta rummet

Innebär att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet.

Artikel 6 - Rätt till liv och utveckling

Innebär att varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas.

Artikel 12 - Barns rätt till delaktighet

Innebär att barnet har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör barnet. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Fördjupad information finns på kommunens intranät Insidan.